

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI:NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
T.C. İNKILAP TARİHİ VE TATÜRKÇÜLÜK DERSİ
1. DÖNEM 2. YAZILI CEVAP ANAHTARI

Okulunuzun Adı

.....
.....
.....

İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

1. Mustafa Kemal, Harp Akademisini bitirdikten sonra staj yapmak için Şubat 1905'te Şam'daki 5. Orduya atandı. Bu sırada Şam'da iç karışıklıklar yaşanıyordu. Devletin halk üzerindeki otoritesi zayıflamıştı. Ayrıca eşkiya saldırıları da halkı zorluyordu. Mustafa Kemal, daha ilk görev yerinde karşılaştığı bu sıkıntılı durum içinde yılmamış, günün değil yarının adamı olmaya karar vermişti. Dağılmak üzere olduğunu düşündüğü imparatorluktan ulusal niteliklere sahip bir Türk Devleti çıkartmanın gerektiğini daha o günlerde öngörmüştü. Daha sonra gizlice Selanik'e gelen Mustafa Kemal, burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin bir şubesini kurdu.

Metinden Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangilerine ulaşılr? Belirlediğiniz iki özelliği yazınız.

Ümitsizliğe yer vermemek, kararlılık, ileri görüşlülük, liderlik. Bu kişilik özelliklerinden ikisini yazan öğrenciler 5+5=10 puan alacaktır.

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

2. Aşağıdaki resim bir İtalyan ressamına ait. Sırp milliyetçisi Gavrilo Princip'in (Gavrilo Prinsip)'in 1914 yılında François Ferdinand'a (Fransua Ferdinant) düzenlediği suikasti anlatmakta. Bu suikastın ardından dünya iki büyük kutba ayrıldı ve dünyada bir çok devletin katıldığı uluslararası bir savaşa, I. Dünya Savaşı'na dönüştü.

a) François Ferdinand, hangi ülkenin veliahtıdır?

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu (5 puan)

b) François Ferdinand'ın ülkesi savaşa hangi grupta katılmıştır?

İttifak (Bağlaşma) Devletleri (5 puan)

İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

3. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni yanında isteyen devlettir. Halifenin cihat gücünden ve Osmanlı'nın insan gücünden yararlanmayı amaçlaması bu isteğin nedenleri arasındadır.

Bilgide sözü edilen devletin adını yazınız.

Almanya

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.

4. "Yunanların İzmir'e çıkacağı haberini duyduğum zaman çılgına döndüm. İzmir valisi ve kolordu komutanı işgal haberlerini yalanlamıştı ancak 15 Mayıs 1919'da Yunan ordusu İzmir'e çıktı; hem de İngiliz, Fransız ve Amerikan savaş gemilerinin koruması altında. Dayanamadım, ateş açtım! Hukuk-u Beşer Gazetesi'ni başyazarsız bıraktım!"

Yukarıda konuşturulan vatansesver kimdir?

Hasan Tahsin (Osman Nevres)

İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.

5. "Yıkılan imparatorluğumuzu yine aynı yerde, Samsun – Trabzon merkezli olarak yeniden kuracağız. Etnikieterya da bize destek oluyor."

Bu sözlerin sahibi hangi zararlı cemiyete üye olabilir?

Pontus Rum Cemiyeti

İTA.8.2.5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.

6. Doğu Anadolu'nun geleceği için toplanan Erzurum Kongresi'nde, vatanın ulusal sınırlar içinde bir bütün olduğu ve parçalanamayacağı gibi tüm ulusu ilgilendiren kararlar alınmıştır.

Bu durum, Erzurum Kongresi'ne nasıl bir özellik kazandırır?

Toplanış amacı bölgeseldir ancak aldığı kararlar ulusaldır.

İTA.8.2.5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.

7. "Arkadaşlar! Yayınlanan bildiriye okudunuz mu? Mustafa Kemal bize, ulusal bağımsızlığın ve vatanın bütünlüğünün ancak kendi gücümüz ve çabamızla sağlanabileceğine yönelik bir çağrıda bulunuyor. Hem Osmanlı Hükümetine hem de işgallere ilk kez bu kadar net karşı çıkılmış. Bu bir ihtilal belgesi!"

Kurgulanan konuşmayı yapan kişi hangi belgeden söz etmektedir?

Amasya Genelgesi

İTA.8.2.6. Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esaslı ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.

8. Birinci Dönem BMM'nin aldığı kararlar arasında "Mecliste yoğunlaşan ulusal iradenin yurt alinyazısına doğrudan doğruya el koymasını kabul etmek temel ilkedir." İfadesi yer almaktadır.

Bu ifade hangi ilkenin benimsendiğinin göstergesidir?

Ulusal egemenlik

İTA.8.2.7. Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.

9. İstanbul Hükûmeti, Türk milletini Büyük Millet Meclisi Hükûmeti'ne karşı isyana kıskırtmak için birçok faaliyet içinde yer almıştır. İsyancıları daha etkili hale getirmek için Şeyhülislam Dürriyade Abdullah Efendi'ye fetva yayımlatmıştır. İtilaf Devletleri'ne ait uçaklarla Anadolu'ya dağıtılan bu fetvada Mustafa Kemal ve Millî Mücadele yanlıları vatan haini ve din düşmanı ilan edilmiştir. Ayrıca İngilizler Anadolu'daki otorite boşluğundan yararlanarak Boğazlardaki konumlarını güçlendirmek amacıyla isyanları desteklemişlerdir.

İstanbul Hükûmeti ve İngilizlerin BMM'ye karşı giriştikleri eylemleri değerlendiriniz.

Türk milletinin dinî duygularını sömürmüşlerdir. Millî Mücadele'yi baltalamak için işbirliği içinde olmuşlardır.

İTA.8.2.8. Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

10.

İngiliz istihbaratında çalışan ünlü tarihçi Arnold Toynbee (Arnold Toynbi), 1921'de yayımladığı kitapta Sevr hakkında şunları yazıyor:

“Sevr Antlaşması'yla beraber yapılmış olan ve Anadolu'da nüfus bölgeleri yaratan İngiliz-Fransız-İtalyan üçlü anlaşması, Batı emperyalizminin en şaşırtıcı örneklerinden biridir. Londra'da, San Remo'da ve Sevr'de İtilaf Devletleri temsilcileri ortak bir bölüşme planı hazırlamışlardı. Bu plana göre “Hasta adam”ın yere serilmiş vücudunu yalnız parçalamakla kalmayacaklar, aynı zamanda önemli bölgelerini, limanlarını işgal ederek hayati parçalarını da alıp götürceklerdi. Bu emperyalizmin bir zaferiydi. Zafer saatinde mükafatlarını isteyen müttefikleri tatmin etmek için Batı Asya'nın en zengin bölgeleri bunlara koparılıp verilecekti. Türkiye yenilmiş ve yıkılmıştı... Sevr Antlaşması gereğince Türkiye, en zengin ve verimli bölgelerinden yoksun bırakılacak ve küçük bir sultanlık olarak Anadolu'nun ortasında alçaltıcı bir yalnızlık içinde yaşamaya mahkum edilecekti.”

Tonybee, Sevr Antlaşması'na Türkiye'deki tepkiyi şöyle anlatır:

“Fakat antlaşma barış değil savaş getirecekti. İmzalandığı gün Türkiye'de millî matem ilan edilmişti. İstanbul gazetelerinin hepsi siyah çerçevelerle çıkmıştı. Şehrin İstanbul yakasındaki bütün eğlenceler yasaklanmış, dükkanlar kapatılmış, bütün gün camilerde memleketin kurtuluşu için dualar edilmişti.”

(Taha Akyol, 1919-1920 Mondros, Sevr ve Kuva-yı Millîye, s.276-277)

Soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

a) Arnold Toynbee, Sevr Antlaşması'nı neden emperyalizmin zaferi olarak görmüştür?

Daha önce hazırlanan Osmanlı mparatorluğu'nu sömürme ve paylaşma planları bu belgeyle hayata geçirilmek istenmiştir.

b) Anadolu halkının Sevr Antlaşması'na tepkisi nasıl olmuştur?

Anadolu halkı antlaşmayı kabullenmemiş, matem havasına bürünmüştür.